

JÄRVILAKEUDEN KANSALAIPOISTON KANNATUSYHDISTYS RY TOIMINTAKERTOMUS 2025

Sisällysluettelo

	Toimintakertomus 2025	3
	ERASMUS+ -OPINTOMATKOILLA	3
	"Todella kiva päivä!" – Järvilakeuden Amazing Race -kisalle toivotaan jatkoa	4
	"Toivon, että suomalaiset rohkeasti keskustelisivat ulkomaalaisten kanssa"	5
	Ruoanlaittoa, kieliä, hyvinvointitaitoja – kansalaistaitoja kansalaisopistosta!	6
	Lauralle ja Hilja-Maarialle teatteritaiteen perusopetuksen päättötodistukset	6
	Kruunuhäät-hanke innosti	7
	Puuställin häät -perinnenäytelmä sai nuoret innostumaan kotiseudun perinnekulttuurista	7
	HALLINTO JA TALOUS	10
	Toiminnasta	10
	Taloudesta	14
	Hallinto	15
	Hallituksen varsinaiset jäsenet v. 2025 ja osallistumiset kokouksiin	16
	Hallituksen varajäsenet v. 2025 ja osallistumiset kokouksiin	16
	Kannatusyhdistyksen kevätkokouksen osallistujat	16
	Kannatusyhdistyksen syyskokouksen osallistujat	16
	Kannatusyhdistyksen kokousedustajat 2021–2025	17
	Järvilakeuden kansalaisopiston kannatusyhdistys ry:n edustajat 2025-2029	17
	HANKKEET	18
	MITTARIT JA TAVOITTEIDEN TOTEUMA	19

Pidetään yhteyttä!

Rehtori Leea Keto
puh. 050 326 3188
leea.keto@jarvilakeus.fi

Toimistosihteeri Pia Viinikka
puh. 050 4711 555
pia.viinikka@jarvilakeus.fi

Toimistosihteeri
Tuija Varvas
(poissa 31.5.2026 saakka)

Kurssisuunnittelu, tiedotus
Maaria Koivula-Talkkari
puh. 040 562 1587
maaria.koivula-talkkari@jarvilakeus.fi

Taloussihteeri Ilmari Mäki
puh. 040 535 8533
ilmari.maki@jarvilakeus.fi

Terhi Saari
taloussistentti
puh. 050 470 0583

Päätoiminen musiikinopettaja
Jari Rannanjärvi (30.9.2025 saakka)
puh. 0400 219 640
jari.rannanjarvi@jarvilakeus.fi

Päätoiminen suomen opettaja
Tarleena Lehtiniemi
puh 044529 0096
tarleena.lehtiniemi@jarvilakeus.fi

Linda Huhtaluhta
teatteritaiteen perusopetus
puh. 050 323 5161

AIMO-uutiskirje ja some:

Kotisivu: www.jarvilakeus.fi
Järvilakeuden kansalaisopisto

Paino:
Painolampi Ky
Lappajärvi

Toimintakertomus 2025

ERASMUS+ -OPINTOMATKOILLA

Ranskassa

Kansalaisopiston ranskan ryhmän Erasmus-matka suuntautui Ranskan Bretagneen Dinanin keskiaikaiseen kaupunkiin. Yhteyshenkilönä oli Dinanin Leader-hankkeen vetäjä Myriam Legendre, joka vastaanotti ryhmän ja esitteli hieman kaupunkia.

Dinaniin tutustumisen lisäksi tehtiin kaksi retkeä Atlantin rannikolle. Ensin Saint Malon rannikkokaupunkiin, jonne kaupunkilaiset tulevat viettämään aikaa rannalla jo huhtikuussa. Sitten Mont Saint-Michelin luostarisaaressa, joka on aikanaan ollut yksi tärkeistä pyhiinvaelluskohteista ja joka edelleen vetää puoleensa kolme miljoonaa turistia vuodessa. Matkan aikana nautittiin erilaisista herkuista burgerista meren antimisiin sekä mainioista jälkiruoista. Ranskalaiset ovat kohteliaita ja ystävällisiä, palvelu pelaa, kunhan vain rohkaistuu kysymään! Vetäjänä reissulla toimi Arja Andersson.

Virossa

Liikunnanopettaja Tarja Fagerholm vietti opiston talvilomaviikon helmikuussa tehokkaasti uutta oppien Erasmus+ -opintomatalla Tallinnassa. Tarja kertoo:

"Osallistuin erilaisiin liikuntaryhmiin Kalev Spassa ja kahdella yksityisellä pilates-studiolla. Opiskeltavina lajeina olivat matto-pilates, vesijumpat, bosu-pallo-treeni, venyttely, step-lauta, laitepilates sekä kuntosalii. Toisella yksityisellä pilates-studiolla sain olla myös katsojan roolissa ja seurata paikallisen opettajan työskentelyä. Kannatti lähteä! Laatu oli erinomaista!

Sain tarkennuksia omaan työhöni ohjaajana: uusia vinkkejä, perusteluja ja syventävää tietoutta ohjaukseen, joita osaa oppeja olen jo ottanutkin käyttöön. Oma työmotivaationi lisääntyi, vaikka olenkin jo antoisassa työssä. Huomasin myös, mikä vaikutus on ensikertalaisena mennä monelle jo tuttuun tilaan ja

Euroopan unionin rahoittama. Euroopan unioni tai Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanovirasto (EACEA) ei vastaa julkaisun sisällöstä.

löytää oma paikkansa. Se voikin olla kynnys liian monelle kokeilla ryhmäliikuntaa: jatkossa osaan huomioida tämän paremmin myös omilla kurseillani.

Pääosin ohjaus oli viron kielellä. Pilates-studioissa sain opetusta englanniksi ja joskus käytettiin suomenkin sanoja. Ele- ja kehonkieli auttoivat eri liikkeiden ymmärtämisessä. Suosittelen Erasmus+ -opintomatalle lähtemistä lämpimästi kaikille kansalaisopiston opettajille."

Tsekissä

Järvilakeuden kansalaisopisto järjesti huhtikuussa Erasmus+ -opintomatkan Tsekkeihin. Viikko sujui retkeilyn merkeissä Sumavan kansallispuistossa ja Prahassa.

Sumavan kansallispuistossa Kasperske Horyn pikkukylä loi hienot puitteet luonnosta ja rauhasta nauttiville retkeilijöille. Kansallispuiston luontokeskukseen ja susitarhaan tutustuttiin Srnin kylässä opas Josef Sternberkin johdolla.

Päivien aikana kertyi kymmeniä kilometrejä, kun reipas retkeilyporukka valloitti kumpuja ja kukkuloita. Korkeuseroja luontopoluilla oli paljon. Retkeilypäivät luontoreiteillä ja Kasperkin linnassa tarjosivat hienoja maisemia ja näköaloja. Upeita maisemia löytyi myös Prahassa Petrin vuorelta ja kasvitieteellisestä puutarhasta. Vetäjinä matkalla toimivat Kauko Huhtaluhta ja Krista Savola.

"Todella kiva päivä!" – Järvilakeuden Amazing Race -kisalle toivotaan jatkoa

Järvilakeuden Amazing Race järjestettiin ensimmäistä kertaa sunnuntaina 7.9.2025. Kisapäivän ideana oli, että 2–4 hengen joukkueet kiersivät kilpaillen leikkimielisissä tehtävissä klo 9–20 välisenä aikana Järvilakeuden kansalaisopiston toiminta-alueella eli Alahärmässä, Evijärvellä, Kauhavalla, Korttesjärvellä, Lappajärvellä ja Ylihärmässä.

Pisteeltä toiselle ajettiin omalla autolla. Jokainen tehtävä pisteytettiin, ja eniten pisteitä kerännyt joukkue voitti. Joukkueet koostuivat esim. perheistä, työporukoista, ystäväistä ja harrastusporukoista. Yhteensä joukkueita lähti matkaan 16. Mukana oli kaikenikäisiä osallistujia, myös lapsia. Väliön palautte osallistujilta oli pelkästään positiivista ja tapahtumapäivälle toivottiin jatkoa.

Voiton vei 72 pisteellä joukkue "Tonnin stereot ja vahvistimet", jonka muodostivat Esa ja Virpi Rantakangas. Kisa oli tiukka viime metreille saakka parin pisteen marginaaleilla.

Amazing Race linkittyi Järvilakeuden kansalaisopiston hallinnoimaan Kotiseutua QR-koodein -hankkeeseen. Hanke on saanut Leader Aisapari ry:n myöntämää EU:n maaseuturahoitusta. Tehtävipisteet ideoivat ja järjestivät alueen yhdistykset ja muut toimijat omissa tiloissaan ja toivat samalla esiin omaa toimintaansa. Tehtävipisteet olivat avoimia yleisölle ja osassa paikoissa järjestettiin myös kahvio.

Amazing Race -kisan yksi piste oli Lappajärven museolla. Kuva Maaria Koivula-Talkkari.

Järvilakeuden Amazing Racen mahdollistivat yhteistyössä Järvilakeuden kansalaisopisto, Lakeuden elämyspalvelu, Korttesjärven Ylikylän nuorisoseura, Härmänmaan 4H-yhdistys, Suomen Jääkärimuseo, Korttesjärvi-seura, Alahärmän eläkeliitto, Alahärmän reserviläiset, MC Club Härmä, Härmä-seura, Ylihärmän nuorisoseura, Ylihärmän palokuntanuoret, SPR Härmä, Kauhava-seura, Kauhavan Rotaryt, Lappajärven loma-golf/Kivitippu-resort, Kraatterijärvi Geopark, Lappajärvi-seura, Evijärvi-seura ja SPR Evijärvi. Lämmin kiitos kaikille yhteistyökumppaneille ja kisaan osallistuneille joukkueille!

Järvilakeuden Amazing Race -joukkueita kuvattuna Evijärven uittomieskämpällä. Kuva Päivi Kultalahti.

Suomen kurssilaiset viettivät kevätpäivää Lappajärvellä. Kuva Krista Savola.

”Toivon, että suomalaiset rohkeasti keskustelisivat ulkomaalaisten kanssa”

Järvilakeuden kansalaisopiston suomen kielen keskustelukurssilla Lappajärvellä on aurinkoinen ja monikulttuurinen tunnelma. Opiskelijoita on monista maista, mm. Thaimaasta, Filippiineiltä, Myanmarista, Kazakstanista, Venäjältä ja Afrikan eri maista.

”Minusta tämä kurssi on tosi hyvä ja olen iloinen, että saan olla mukana. Kurssilla on paljon keskustelua ja uutta opittavaa. On myös mukavaa, että mukana on ihmisiä eri maista. Kaikki puhuvat suomea, vaikka emme tunteneet toisiamme ennen. Se auttaa meitä oppimaan paremmin ja saamaan uusia ystäviä”, sanoo Etiopiasta kotoisin oleva Rediat Gizaw.

”Opettaja on tosi mukava, kärsivällinen ja kannustava. Hän selittää asiat hyvin ja antaa meille aikaa puhua. Hän myös rohkaisee meitä, vaikka teemme virheitä. Tunnilla on hyvä ja lämmin tunnelma. Lappajärvellä asuminen on rauhallista ja kaunista, mutta suomen

kieltä on vaikea harjoitella arjessa, koska täällä on vähän ihmisiä ja ei ole paljon paikkoja, missä puhua suomea. Siksi tämä kurssi on meille tärkeä. Täällä me voimme puhua, oppia ja harjoitella yhdessä,” Rediat jatkaa.

”Minä tykkään siitä, että opettaja selittää kaikki selkeästi. Oppitunnit ovat helppoja ja mukavia. Henkilökohtaisesti vaikeuteni on se, että en osaa sanoa y, ö, ä hyvin, koska nämä äänteet eivät ole minun kielessäni tai englannin kielessä. Olen kiitollinen kurssista. Opettaja on todella mukava ja puhuu selkeästi”, kehuu Leon Myanmarista.

Kurssia opettaa Krista Savola. ”Toivon, että suomalaiset rohkeasti keskustelisivat ulkomaalaisten kanssa. Aitoja keskustelutilanteita voi tulla etenkin pienellä paikkakunnalla tulla vain harvoin ja juuri ne ovat kaikista tärkeimpiä kielitaidon oppimisen ja kotoutumisen kannalta”, Krista toteaa.

Suomen kielen kursseja oli tarjolla ympäri vuoden eri kohderyhmille. Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetusta järjestettiin erillisen Opetushallituksen rahoituksen turvin. Vastaanottokeskus Kotokunta osti lisäksi opistolta asiakkailleen suomen opetusta.

Ruoanlaittoa, kieliä, hyvinvointitaitoja – kansalaistaitoja kansalaisopistosta!

Kansalaistaitoviikkoja vietettiin 25.8.-7.9.2025 ja niiden tavoitteena on tuoda näkyvyyttä kansalaisopistoissa opetettaville kansalaistaidoille sekä syksyllä alkaville kansalaistaitokursseille ja -luennoille. Jokainen meistä voi kehittyä jossakin kansalaistaidossa!

Kansalaistaidot ovat jokaiselle hyödyllisiä, päivittäisessä elämässä tarvittavia taitoja. Ne liittyvät mm. omien asioiden hoitamiseen, itsestä huolehtimiseen sekä toimimiseen yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Itse kunkin kansalaistaidot vaativat välillä päivittämistä mm. nopeasti muuttuvan työelämän ja digitalisoituvan asioinnin tarpeisiin.

Ruoanlaitto on tärkeä kansalaistaito. Iida Huhtaluhan leivontakurssit olivat suosittuja tänäkin vuonna. Kuva Pia Viinikka.

Lauralle ja Hilja-Maarialle teatteritaiteen perusopetuksen päättötodistukset

Teatteritaiteen perusopetuksen päättötodistuksen saivat Hilja-Maaria Linko ja Laura Raninen. Kuva Maaria Koivula-Talkkari.

Laura Raninen Kauhavalta ja Hilja-Maaria Linko Ylihärmästä ovat suorittaneet Järvilakeuden kansalaisopistossa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän teatteritaiteesta. Todistukset jaettiin Peukaloisen retket -näytelmän yhteydessä Ylihärmän nuorisoseuralla keskiviikkona 13.8.2025.

Järvilakeuden kansalaisopiston taiteen perusopetuksen teatteriryhmät kokoontuvat Kauhavalla, Evijärvellä, Lappajärvellä ja Ylihärmässä. Opetussuunnitelma perustuu Opetushallituksen vahvistamiin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteisiin. Opinnot (yht. 500 tuntia) koostuvat yhteisistä opinnoista, jotka toteutetaan syksystä keväeseen kokoontuvissa teatteriryhmissä sekä teemaopinnoista, joita voi suorittaa vapaavalintaisesti osallistumalla mm. näytelmäprojekteihin ja taideleireille. Suoritetusta kokonaisuudesta saa päättötodistuksen.

Teatteritaiteen perusopetuksen opiskelijat suorittivat opintoja edellisvuosien tapaan osallistumalla oikeisiin näytelmäprojekteihin, joiden ohjaus toteutettiin Järvilakeuden kansalaisopiston kurssina. Peukaloisen retket -näytelmässä Ylihärmän nuorisoseuralla lavalla nähtiin 44 lasta ja nuorta näyttelemässä, tanssimassa, laulamassa ja akrobatiatempuilemassa.

Kruunuhäät-hanke innosti

Leader Aisaparin rahoittama Kruunuhäät-hanke oli mukana mahdollistamassa mm. Puuställin häät -perinnenäytelmää Ylihärmässä ja Evijärven kruunuhääkulkuetta. Lisäksi hanke järjesti runsaasti alueen kulttuuriperinteestä ammentavia tapahtumia, mm. kansallispuikutuuletuksia, perinnekädentaitojen iltoja ja kansanmusiikkikonsertteja.

Kruunuhäätperinteeseen yhdistyy monta asiaa

eteläpohjalaisuudesta: yhteisölliset siirtymäriitit, kansanmusiikki, kansantanssi, perinteiset kädentaidot ja ruokakulttuuri. Tämän perinteen ylläpitäminen, vaaliminen ja alueen asukkaille, erityisesti lapsille ja nuorille tietoon saattaminen oli Kruunuhäät-hankeen tärkein tavoite. Hankkeessa työskentelivät osa-aikaisesti Maaria Koivula-Talkkari, Leena Rissa ja Satu Lumiaho.

Puuställin häät -perinnenäytelmä sai nuoret innostumaan kotiseudun perinnekulttuurista

Puuställin häät -perinnenäytelmä sai ensi-iltansa Ylihärmän nuorisoseuralla 21.3.2025. Näytelmä perustuu vuonna 1868 vietettyihin Härmän häihin ja sen esittämiseen on Ylihärmässä pitkät perinteet. Mukana vuoden 2025 näytelmässä oli ennätysmäärä nuoria, jotka projektin myötä innostuivat myös kansanlauluista ja kansantanssista.

”On ollut todella hauskaa nauraa ja tanssia tuntikausia viikonloppuisin! En olisi uskonut, että lähtisin vapaaehtoisesti laulamaan ja tanssimaan tanhua lavalle. Tämä on ollut todella erilainen produktio mihin olen tottunut, mutta todella hyvällä lailla”, sanoo Hilja-Maaria Linko.

”Tämä näytelmä on ihan erilainen kun aiemmat, joissa olen ollut mukana. Nyt on päässyt kokemaan, millaista meno oli häjyjen aikaan. Kansantanssit ja -laulut olivat aluksi vaikeita, mutta nyt ne alkavat jo sujua. Ei mikään ihan perusnäytelmä!” summaa Veeti Hippinen.

Suurin osa nuorista näyttelijöistä oli Järvilakeuden kansalaisopiston teatteritaiteen perusopetuksen opiskelijoita. Yhteensä näyttelijöitä oli 30 ikähaaralla kahdeksanvuotiaasta seitsemänkymmppiseen. Näytelmän kaikki musiikki soitettiin livenä paikan päällä kuusihenkeisen pelimanniorkesterin toimesta.

Puuställin häät -näytelmässä oli mukana paljon nuoria, joilla oli iso vastuu mm. kansantanssikohtauksista.

Evijärven kruunuhääkkueen hääpari Marjaana Hlnkka ja Mikko Loiva. Kuva Maaria Koivula-Talkkari.

Lasten taideleiri järjestettiin Korttesjärven Ylikylän nuorisoseuralla. Kuva Laura Jokinen.

Käsityömessumatkalla löydettiin kotiintuotavaa talven harrastusten vaalle.

Erkki Korpimäen luennolla Y-kinossa saatiin tietoa pöllöjen elinympäristön muutoksesta.

Kansalaisopiston kevätkonsertti järjestettiin Lappajärvellä. Kuva Jari Rannanjärvi.

Teatteritaiteen perusopetuksen ryhmät siirtyivät harjoittelemaan Ylihärän nuorisoseuralle. Kuvassa Teiniteatteri. Kuva Maaria Koivula-Talkkari.

HALLINTO JA TALOUS

Toiminnasta

Toimintavuotena valtakunnallista keskustelua opistokentällä aiheuttivat valtion mahdolliset leikkaustoimet perusrahoitukseen, maahanmuuttajien täysimääräisen rahoituksen muutokset sekä taiteen perusopetuksen lainsäädännön uudistaminen. Opiston alueella taiteen perusopetusta musiikissa järjestävät musiikkiopistot (Härmänmaan musiikkiopisto Kauhavalla ja Lappajärvellä, Keski-Pohjanmaan konservatorio Evijärvellä) ja Järvilakeuden kansalaisopisto teatteritaiteessa.

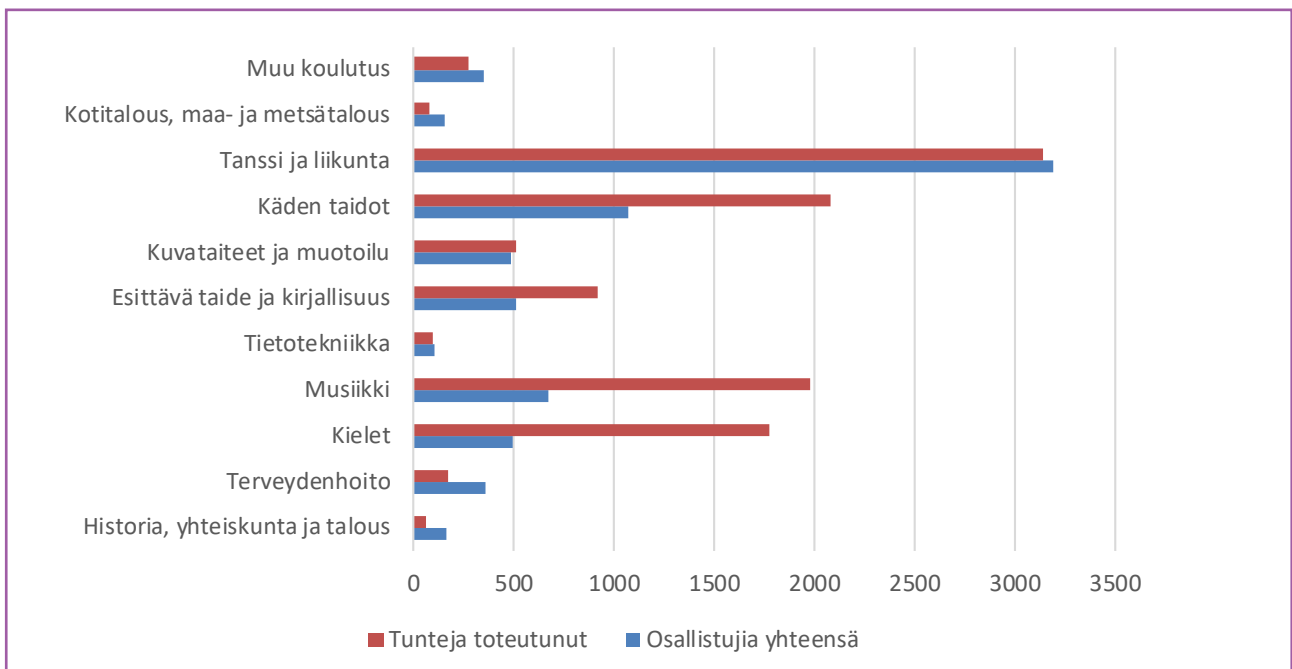
Vuodelle 2025 laaditussa toimintasuunnitelmassa edellytetään, että opiston tulee seurata aktiivisesti valtionosuusrahoituksen kehitystä ja reagoida etupainotteisesti mahdollisiin muutoksiin. Vuonna 2024 vapaaseen sivistystyöhön ja sen myötä myös kansalaisopistojen valtionosuusrahoitukseen ennakoiitiin merkittäviä leikkauksia seuraavalle vuodelle.

Opiston toimintaa suunnitellaan pitkälti aina lukuvuosittain. Etenkin vakiintuneesta toiminnasta päätetään pääsääntöisesti jo edeltävänä kesänä. Esimerkiksi kesällä 2024 päätetään syksyn -24 lisäksi myös valtaosa kevään ja kesän -25 opetuksesta. Tämä aiheuttaa omia haasteitaan budjetointiin.

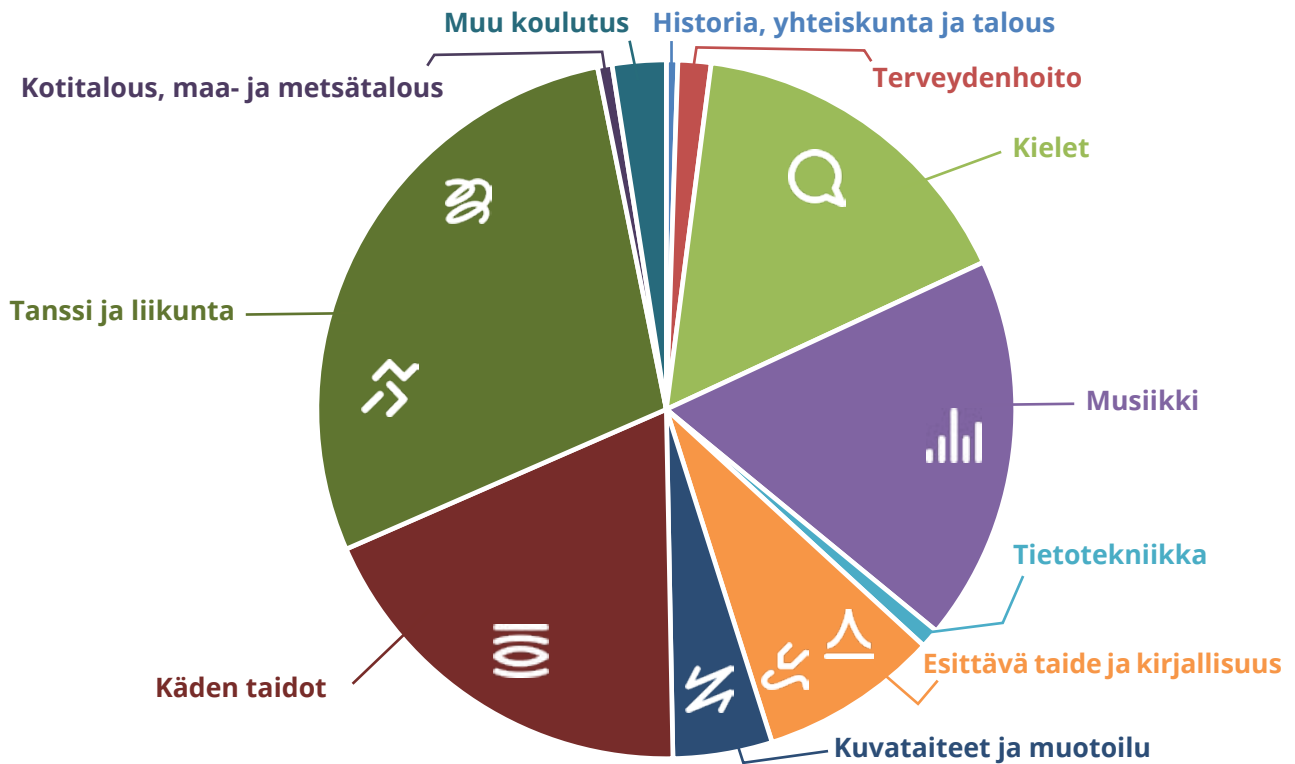
Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi onkin oleellisen tärkeätä, että vuosien vaihtelua voidaan tasa- ta ali- ja ylijäämätilin kautta. On kuitenkin todettu, että opiskelijat tavoitetaan parhaiten nimenomaan syksyisin, jolloin hyvin monet ilmoittautuvat jo keväänkin kursseille. Lukuvuosittainen suunnittelu on siis toiminnan ja opiskelijoiden kannalta paras vaihtoehto. Kurssitarjontaa kuitenkin täydennetään aina jossain määrin loppuvuodesta ja myös tarpeen mukaan järjestämällä esimerkiksi järjestyksenvalvoja- tai ensiapukursseja, mikäli riittävä määrä osallistujia ilmaantuu.

Valtionosuuspäätös seuraavaa kalenterivuotta varten saadaan aina vasta loppuvuodesta, jolloin muutoksia alkuvuoden opetusohjelmaan ei enää ehditä tekemään. Leikkausuhan vuoksi lukuvuoden 2024–2025 opetustuntimääriä suunniteltiinkin maltillisesti ja myös entiset sopeutustoimet tuntimäärissä pidettiin voimassa.

Vuoden 2025 budjettia laadittaessa oli tiedossa, että päätoimisen opettajakunnan kustannukset tulisivat jossain määrin supistumaan aikaisempaan verrattuna. Kun säästötoimia otettiin käyttöön tie-

Tuntimäärät ja osallistujat.

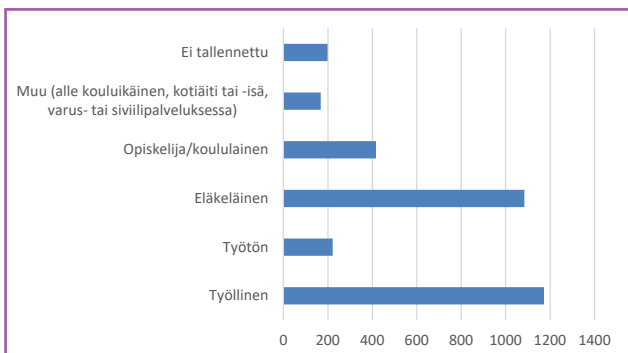
Opetustuntien jakauma pääluokittain.

dottamisessa ja jossain määrin myös hallinnossa, toimintasuunnitelmassa vuodelle 2025 tavoitellut tuntimäärät päätettiin pitää edelleen hyvällä tasolla. Valtion taholta tuleva uhka kuitenkin tiedostettiin, ja valtionosuus arvioitiin käytössä olevien tietojen pohjalta.

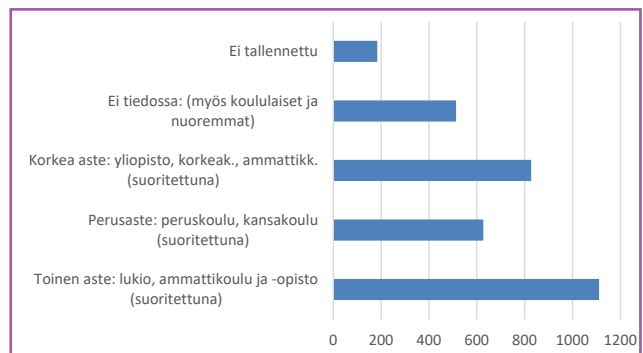
Ennakkotiedoista poiketen isot leikkaukset vuoden 2025 valtion perusrahoitukseen eivät kuitenkaan toteutuneet, ja rahoitusta saatiin selkeästi budjetoitua enemmän. Kevään 2025 aikana alkoi kuitenkin varmistua, että valtion kotoutumispalvelujen uudistamisen myötä kansalaisopistojen täysimääräinen rahoitus maahanmuuttajien koulutukseen loppuu kokonaan vuodesta 2027 alkaen. Summa on ollut merkittävä ja sen tiedettiin pienenevän jo vuonna 2026.

Jotta voitiin ennakoida tulossa olevia muutoksia rahoituspohjaan, opetustuntien määrää ei aktiivisesti pyritty lisäämään enää loppuvuoden 2025 osalta. Toteutunut tuntimäärä olikin vuonna 2025 selkeästi pienempi kuin toimintasuunnitelmaan oli kirjattu. Suurin pudotus tuntimäärissä oli kielissä, sillä tuntimäärä pieneni edellisvuoteen verrattuna 537 tuntia. Tästä valtaosa koostui suomen opetukselta. Lasten kesäleirien ohjaajien määrää supistettiin, mikä osaltaan vaikutti tuntitoteumaan. Musiikin yksityisopetuksen määrä on vuosi vuodelta vähentynyt, ja tämä näkyi opetustuntien vähenemisenä myös toimintavuotena.

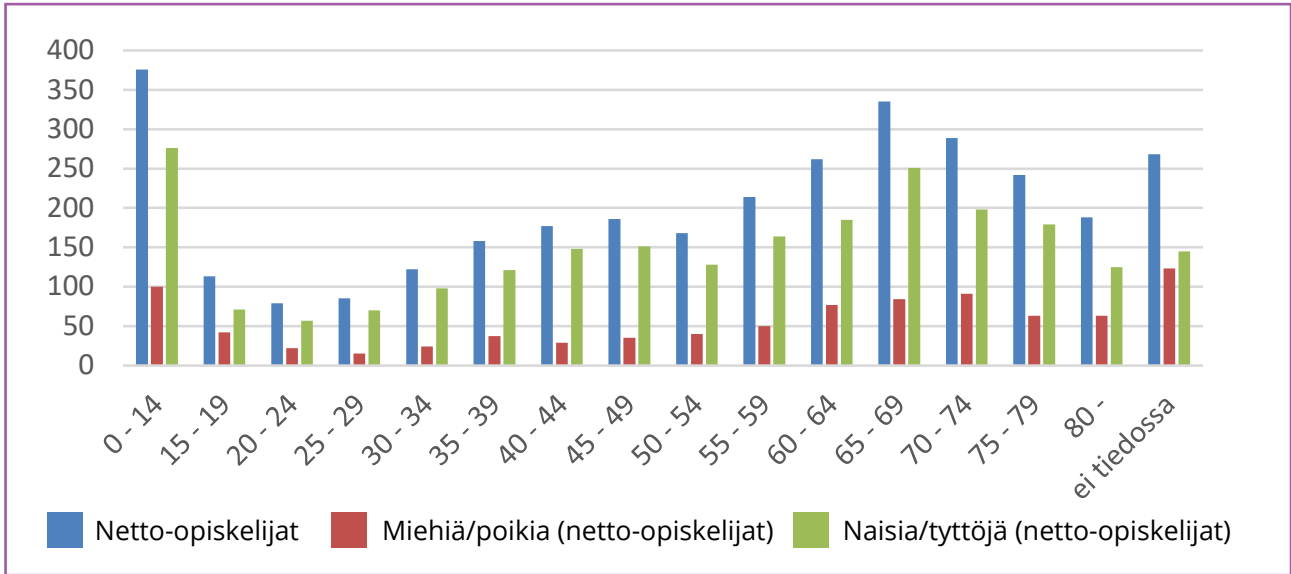
Toiseksi eniten vähennystä eli 330 tuntia tuli esittävästä taiteesta, mitä puolestaan selittää ennakoitua vähäisempi näytelmien määrä.

Opiskelijoiden taustat.

Opiskelijoiden koulutustausta.

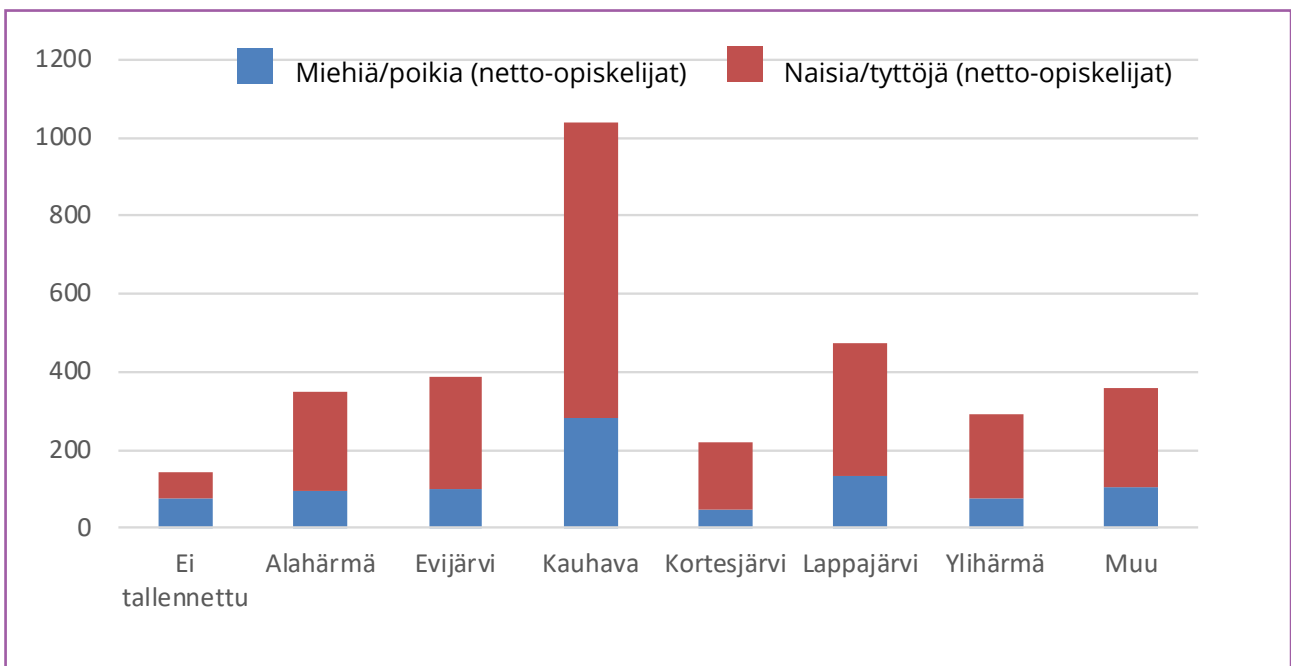

Kurssilaisten ikä- ja sukupuolijakauma

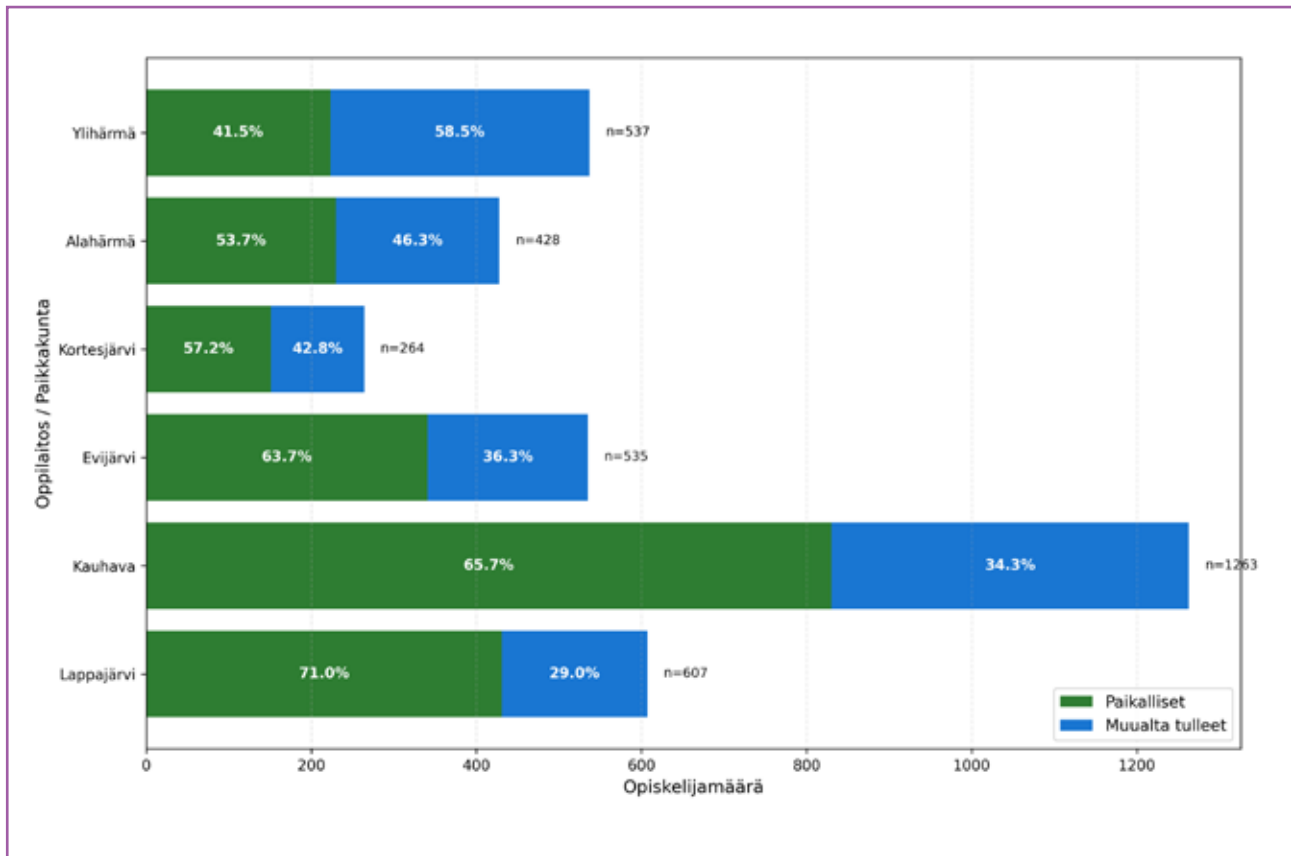
Näytelmien toteutumista ei aina voida tietää etukäteen, koska toteutuminen riippuu pitkälti tuottajasta, toimintaan sitoutuvista näyttelijöistä sekä ohjaajien saatavuudesta. Vuosien välillä voi olla tästä syystä paljonkin vaihtelua. Esityksiä tuottavien tahojen tukemista ohjaajaresursseilla on kuitenkin pidetty tärkeänä, koska välilliset vaikutukset alueen kulttuuritoimintaan ovat mittavat: Vaikka teatteriesityksiä olikin vuonna 2025 tavallista vähemmän, esitykset tavoittivat tästä huolimatta yhteensä 4 269 katsojaa. Alustavasti toimintavuotena oli suunnitella myös elokuvatoiminnan jatkaminen. Tämä ei

kuitenkaan toteutunut keskeisten toimijoiden muiden sitoumusten vuoksi.

Opetustuntien väheneminen näkyi kuitenkin myös osallistujamäärissä, jotka jäivät tavoiteltua pienemmiksi. Arvailtavaksi jää, olisiko osallistujamäärän vähenemiseen voinut osaltaan vaikuttaa myös se, ettei opinto-ohjelmia enää jaeta joka talouteen. Positiivista oli kuitenkin, että lasten teatteritaiteen perusopetuksessa opetusryhmiä toteutui tavoiteltu määrä ja myös oppilaiden määrä kasvoi parilla osallistujalla. Perinteisesti kansalaisopistot tavoittavat

Netto-opiskelijat alueittain

Opiskelijoiden liikkuvuus paikkakuntien ja kaupunginosien välillä 2025

heikosti miehiä ja poikia, mutta toimintavuotena tämän ryhmän suhteellinen osuus naisiin ja tyttöihin verrattuna kasvoi hiukan. Myös kurssien toteutumisaste oli jonkin verran edellisvuotta parempi.

Syyskaudella luovuttiin paikallislehdissä julkaisuista maksullisista opistopalstoista, ja opiston kotisivulla alettiin tiedottaa viikoittain alkavista kursseista. Kotisivujen kävijämäärä kasvoikin oleellisesti edellisvuoteen verrattuna. Toimintavuonna kurssi-ilmoittautumisista jo 67 prosenttia tapahtui sähköisen järjestelmän kautta (edellisvuonna prosentti oli 65).

Opiston päätoimisessa henkilöstössä tapahtui syksyllä muutoksia, kun pitkän työuran päätoimisena musiikin opettajana tehnyt Jari Rannanjärvi siirtyi tuntiopettajaksi. Rehtorina syyskuussa aloittaneen Sini Sippolan työsuhde purkautui joulukuun alussa, ja Leea Keto otti rehtorin tehtävät tilapäisesti hoitettavakseen. Tuntiopettajia opistossa toimi vuoden mittaan yhteensä sata.

Yhteistyötä pystyttiin edelleen lisäämään entisestään. Yhteistyö työllisyysalueen kanssa laajeni merkittävästi aikaisempaan verrattuna, kun työllisyyden kuntayhtymä Kymppi aloitti toimintansa. Konkreettinen uusi avaus oli maahanmuuttajille suunnatun

yhteiskuntaorientaatiokurssin suunnittelu yhteistyössä alueen neljän kansalaisopiston ja Kymppin kesken. Myyntipalveluna toteutetun opetuksen määrä lisääntyi, ja muun muassa suomen opetusta myytiin vastaanottokeskukselle. Työhyvinvointitoimintaan soveltuvia sisältöjä tuotteistettiin lisää yhteistyössä LSK Business Parkin kanssa.

Yhteistyö Aijjoos-toiminnan kanssa jatkui etäluentojen järjestämisen merkeissä. Kauhavalla yleisöluentojen järjestämisessä yhteistyössä oli puolestaan mukana Kauhavan Rotaryklubi ja Lappajärvellä kotiseutuseura: Lappajärvi-seura toteutti luentosarjan "Tähdentähtiä Kraatterijärveltä" Aisaparin hankerahoituksella, ja opisto osallistui osaltaan luentojen markkinoimiseen.

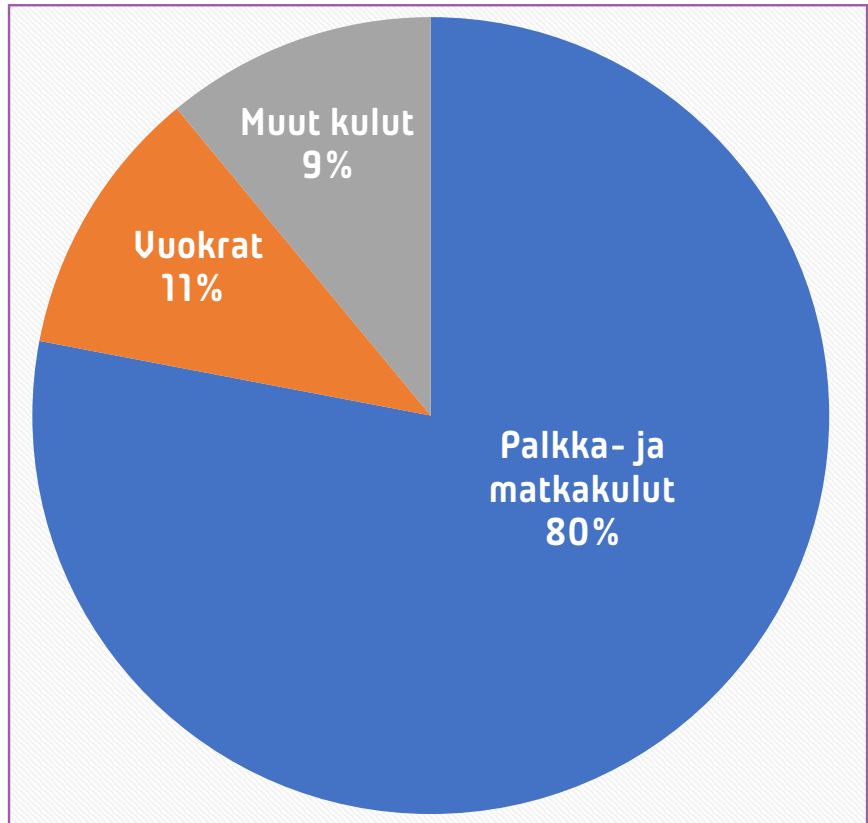
Myös Härmänmaan musiikkiopiston ja Järvilakeuden kansalaisopiston yhteistyö käynnistyi: Valmistelut musiikin ja teatteritaiteen perusopetuksen oppilaiden voimin toteutettavasta musikaalista päätettiin aloittaa. Musikaalin toteuttaminen vaatii laajaa ja pitkäjänteistä sitoutumista tekemiseen, mutta siinä voidaan erinomaisesti yhdistää kummankin opiston vahvuudet. Musikaalia tullaan esittämään alueen koululaisille ja muulle yleisölle vuoden 2027 huhtikuussa.

Taloudesta

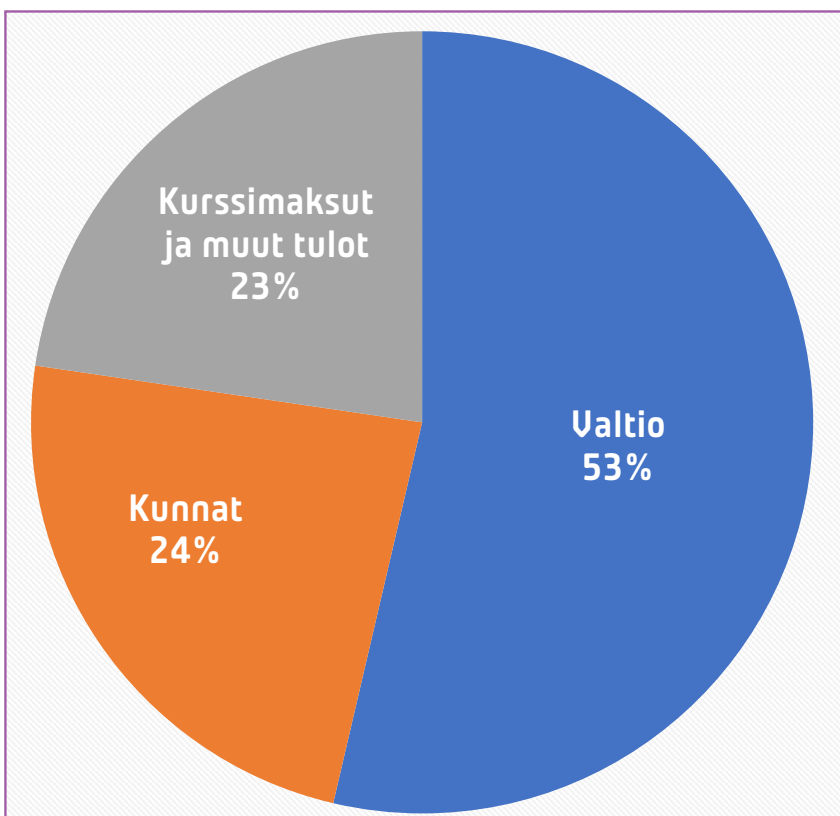
Liikevaihto toimintavuotena oli 1 280 733 euroa. Uhkakuvat valtionosuuden mittavista leikkauksista eivät käyneet ounasteluista huolimatta toteen, vaan valtionosuutta saatiin 596 104 euroa. Tästä summasta 76 594 euroa oli täysimääräistä maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetukseen suunnattua rahoitusta. Saadun valtionosuuden määrä oli 33 916 euroa budjetoitua enemmän, mikä selittää osaltaan toimintavuoden voitollista tilinpäätöstä. Tilikauden voitto oli 68 904,46 euroa.

Tuntimäärien väheneminen näkyy selkeästi palkkakustannuksissa, jotka olivat 20 184 euroa budjetoitua pienemmät. Tämä vähensi myös maksettujen kilometrikorvausten määrää edellisvuoteen verrattuna.

Kulujen jakauma

Tulojen jakauma

Henkilöstökustannuksissa palkkojen osuus oli 92,5 prosenttia ja kilometrikorvausten osuus 7,5 prosenttia. Palkkauskulujen pienenemistä selittävät myös päätoimisen henkilökunnan osalta koituneet säästöt: kevään 2025 aikana palkanlaskenta pystyttiin pitkälti hoitamaan palkattoman harjoittelijan turvin, ja syyskuudella säästöä koitui päätoimisen opettajan siirryttyä tuntiopettajaksi. Osaa henkilökunnan palkkakuluista katettiin tavalliseen tapaan myös hankerahoituksella.

Useista valtakunnallista lähteistä saadun tiedon mukaan kansalaisopistojen on kuitenkin tulevana vuosina varauduttava rahoitusleikkauksiin. Kaikki eduskuntaryhmät vasemmistoliittoa lukuun ottamatta ovat hyväksyneet ns.

velkajarrun, jolla tarkoitetaan sääntöjä siitä, kuinka paljon julkista taloutta sopeutetaan tulevana vaalikausina. Erittäin todennäköisesti myös kansalaisopistojen toimintaa tarkastellaan tällöin kriittisesti. Jotta opiston toimintaan voidaan tehdä muutoksia hallitusti ja vaiheittain, on tärkeää, että taloudessa on mahdollisimman kattavasti puskuria tulevia leikkauksia varten.

On myös huomattava, että vuonna 2027 valtion täysimääräistä perusrahoitusta maahanmuuttajien opetukseen ei enää ole tulossa. Opiston alueelle on tullut huomattavan paljon maahanmuuttajataustaisia henkilöitä, ja on myös alueen kuntien etu, että muuttajien kielitaidot ovat riittävät itsenäiseen elämässä ja työssä selviämiseen Suomessa. Kun tilikauden voitto jätetään ylijäämätilille, tällä voidaan ennakoivasti paikata rahoitukseen vuoden -27 aikana väistämättä tulevaa lovea. Opetusta voidaan jatkaa järkeväksi koetulla tavalla ja aikaa jää korvaavan rahoitusmallin selvittämiseen. Opistolla on jo pitkä kokemus maahanmuuttajien

opetuksesta ja erittäin hyvät verkostot alueen toimijoihin, joten osaamista on syytä käyttää hyväksi myös jatkossa.

Mahdollista on, että myös erikseen haettavaan Opetushallituksen avustuksiin tulee jatkossa leikkauksia. Kuitenkin vielä vuonna 2025 muun muassa opintosetelirahoitusta saatiin 13 000 euroa. Summalla alennettiin osaa eläkeläisten, matalasti koulutettujen ja oppimisvaikeuksia kokevien kuntalaisten kurssimaksuista. Hoivayksiköissä voitiin järjestää rahoituksen turvin mm. maksuttomia taidetuokioita. Työttömille tarjottiin 30 euron alennusta kurssimaksuihin tai opistopassiin, mutta etua käytettiin kohtalaisen vähän. Sosiaali- ja diakoniatoimen myöntämän Kaiku-kortin haltija saattoi osallistua maksutta yhdelle ryhmäopetuksena tarjotulle kurssille lukukaudessa. Vaikka opiston kurssimaksut ovat valtakunnallisesti katsottuna matalia, voi alennus tai maksuttomuus olla joillekin ratkaiseva tekijä kurssille osallistumiseen, joten toivon mukaan alennuksia voidaan jatkossakin myöntää.

Hallinto

Evijärven, Kauhavan ja Lappajärven alueella toimivan kansalaisopiston ylläpitäjä on kannatusyhdistys. Yhdistyksen jäseniä ovat alueen kunnat, jotka valitsevat edustajansa vuosikokouksiin. Vuosikokoukset pidetään maaliskuussa ja loka-marraskuussa. Kukin jäsenkunta voi valtuuttaa yhden edustajan alkavaa asukasluvun tuhatlukua kohden kokouksiin.

Kannatusyhdistykseen kuului vuonna 2025 yhteensä 22 edustajaa. Valtuustokauden vaihtumisen jälkeen valtaosa kuntien edustajista vaihtui, ja uusia edustajia oli tämän jälkeen peräti 17. Muutamat uusista edustajista olivat tosin toimineet aikaisemmin varaedustajina. Myös varaedustajista valtaosa vaihtui.

Vuosikokous pidettiin Lappajärvellä kylpylä Kivipussa 23.4. Kokoukseen osallistui Evijärveltä kolme, Kauhavalta seitsemän ja Lappajärveltä kolme edustajaa. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2024 toimintakertomus ja tilinpäätös.

Syyskokous pidettiin Korttesjärvellä 25.11. Kokoukseen osallistui Evijärveltä kaksi ja Kauhavalta yhdeksän edustajaa, Lappajärveltä oli paikalla yksi edustaja. Kokouksessa hyväksyttiin toiminta- ja taloussuunnitelma vuodelle 2026 sekä tehtiin henkilövalintoja.

Hallituksen jäsenyyksiin tuli pieniä muutoksia: Tuija Viinamäestä tuli Lappajärven varsinainen edustaja ja Seija Autio siirtyi varaedustajaksi, ja Jarmo Kumpulän varajäseneksi tuli Piia Jutila.

Kannatusyhdistyksen kokousedustajat 2021–2025

Varsinainen jäsen

Varajäsen

EVIJÄRVI:

Hanhikoski Maritta

Uusitalo Daniel

Jokela Tarja

Niemi Saija

Lehto Sakari

Latukka Asko

KAUHAVA:

Ahola Jaana

Ranta Tiina

Hanhikoski Timo

Pirttinen Risto

Hautamäki Katja

Kaljurand Silvia

Kipinoinen Juha

Mäkelä Kari-Veli

Kunnari Leena

Korpitie Mira

Kunnari Marita

Porre Suvi

Lahti Kaarina

Lahti Aira

Lammi Jorma

Hakola-Sippola Eila

Mäkelä Markku

Mäki-Fränti Jari-Pekka

Niemistö Jaakko

Malmi Seppo

Niva Emmi

Ekola Mika

Puronvarsi Martti

Ekola Marko

Rantala Ville

Nyqvist Henri

Rinne Arto

Aula Oili

Syri Pii

Budde Anastasia

Syrjälä Piritta

Korpi Lea

LAPPAJÄRVI:

Autio Seija

Viinämäki Tuija

Honkaniemi Vuokko

Angervisto Raimo

Kangastie Arvi

Annola Eetu

Järvilakeuden kansalaisopiston kannatusyhdistys ry:n edustajat 2025-2029

(yhteensä 22 edustajaa)

Varsinainen jäsen:

Varajäsen:

EVIJÄRVI:

Tarja Jokela

Daniel Uusitalo

Maritta Hanhikoski

Karoliina Lassila

Asko Latukka

Saija-Liisa Niemi

KAUHAVA:

Kaija Aro

Niina Järvinen

Vuokko Aula

Katriina Kojola

Tuomo Autio

Asko Valkeinen

Johanna Haapaharju

Juha-Matti Herrala

Eila Hakola-Sippola

Anu Ylinen

Mikko Jaskari

Heikki Korkealaakso

Jarkko Korkiakangas

Sirpa Lammi

Marita Kunnari

Tiina Roumio

Aira Lahti

Emmi Niva

Jaakko Niemistö

Antti Asuinmaa

Meelis Paatsi

Tiina Ala-Rantala

Ville Rantala

Piia Jutila

Tuomo Rinne

Sami Peltoluhta

Hannele Sui-Tuomaala

Leena Loukasmäki

Katja Tammela

Tommi Salo

Essi Vallbacka

Helena Visti

LAPPAJÄRVI:

Tuija Viinämäki

Johanna Lamminen

Sari Karlström

Sami Savola

Seija Autio

Tuija Ahola

HANKKEET

Kruunuhäät-hanke oli mukana käynnistämässä Puuställin häät -perinnenäytelmää Ylihärman nuorisoseuralla. Hankkeen puitteissa järjestettiin muun muassa kansanlauluillat Alahärman Käräjätalolla, Kauhavalla Huhmarkosken kylätalolla ja Evijärvellä Alapään nuorisoseuralla, Iltamat Lappajärvellä sekä Hääperinteiden illat Lappajärven, Korttesjärven, Ylihärman ja Evijärven kirjastoissa sekä kansallispuikutuulet Väinöntalolla Evijärvellä. Hanke oli lisäksi mukana kruunuhääkkulkuun toteuttamisessa Evijärven markkinoilla. Rahoittaja Leader Aisapari.

Kotiseutua QR-koodeina -hankkeessa on useita yhteistyökumppaneita: Kauhavan Oppaat ry, Kuvakerho Roikka ry, Lentosotakoulun Kilta ry, Ylihärman Reserviläiset ry, alueen kotiseutuseurat ja Kraatterijärvi Geopark. Hankkeen tavoitteena on digitaalisuuden hyödyntäminen kulttuuriperinteen ja luontokohteiden säilyttämisessä ja esille tuomisessa. Hanke lisää oman alueen perinteen, historian ja luonnon tuntemusta sekä paikallisten asukkaiden että alueella liikkuvien matkailijoiden kannalta. Rahoittaja Leader Aisapari.

Opintosetelirahoitus: Avustuksella voidaan alentaa tiettyjen ryhmien (mm. oppimisvaikeuksia kokevat, eläkeläiset ja työttömät) kurssimaksuja. Rahoittaja Opetushallitus.

Art for Sustainable Communities (ART-S-COM) päättyi elokuussa 2025. Erasmus+-rahoitteisen pienimuotoisen kumppanuushankkeen hankekumppaneina olivat Revontuli-Opisto Kittilästä ja lastenteatteri Poco Loco Zagrebista Kroatiaista. Hallinnoija oli Järvilakeuden kansalaisopisto. Kokoontumisissa tutustuttiin monipuolisesti kumppaneiden toimintaan sekä osallistuttiin erilaisiin työpajoihin. Rahoittaja Opetushallitus.

Erasmus + -liikkuvuusrahoitus opiskelijoille ja henkilökunnalle: Opiskelijoille suunnattuja opintomatkoja toteutettiin vuonna 2025 Ranskaan, Tsekiin, Viroon, Espanjaan ja Irlantiin. Liikkuvuuksiin osallistuneiden opiskelijoiden määrä oli yhteensä 99. Yksi opettaja osallistui job shadowing -jaksolle Viroon ja kaksi opettajaa Kroatiaan. Rahoittaja Opetushallitus.

IkäOppi - osallisuutta ja oppimista senioreille käynnistyi v. 2025. Lapuan, Kurikan ja Järvilakeuden kansalaisopiston yhteishanke, jota hallinnoi Lapuan kansalaisopisto. Hankkeen tavoitteena on kehittää kansalaisopistojen toimintaa vastaamaan paremmin ikääntyvien tarpeita. Keskeistä on senioripedagogisen strategian laatiminen, heterogeenisen kohderyhmän osallistaminen ja tunteminen, turvallisen tilan luominen sekä ikääntyville suunnatun viestinnän parantaminen. Myös opettajien osaamista iäkkäiden kohtaamisessa vahvistetaan sekä parannetaan viestinnän saavutettavuutta ja laatua. Rahoittaja Opetushallitus.

Etelä-Pohjanmaan kansalaisopistojen yhteinen henkilöstökoulutushanke TEPKO - Taiteen perusopetuksen henkilöstökoulutusta E-P:lla ja Kokkolan seudulla. Hanketta hallinnoi Lapuan kansalaisopisto. Hanke jatkuu vielä kevätkauden 2025. Rahoittaja Opetushallitus.

Evijärven Ikiliikkujat +65 -hanke: Hankkeessa järjestetään kotona asuville yli 65-vuotiaille maksutonta toimintaa kuten jumppia toiveiden mukaan. Järvilakeuden kansalaisopisto on hankkeessa yhteistyökumppanina. Rahoittaja Evijärven kunta ja Aluehallintovirasto.

Kansalaisopisto kulttuurihyvinvoinnin välittäjänä: Projekti kehittää kansalaisopistopohjaisia välittäjätoiminnan malleja kulttuurihyvinvointitoiminnan edistämiseksi. Etelä-Pohjanmaalla kehitettävän projektin tavoitteena on luoda malleja, joita voidaan soveltaa valtakunnallisesti. Mallit tukevat taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta, erityisesti yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalveluiden (sote-sektorin) kanssa. Järvilakeuden kansalaisopisto on hankkeessa mukana pilottiopistona. Hanketta hallinnoi Taiteen edistämiskeskus TAIKE.

MITTARIT JA TAVOITTEIDEN TOTEUMA

Toimenpide	mittari	toteuma 2024	tavoite 2025	toteuma 2025
Alueen asukkaiden osallistaminen opiston toimintaan	osallistujamäärä	8 689	8 300	7 542
	netto-opiskelijoiden lukumäärä	3 714	4 100	3 262
	opiskelijoiden osuus väestöstä	16,5 %	17,5 %	14,5 %
	naisia/miehiä % (netto-opiskelijat)	74/26	70/30	72/28
Palvelua koko alueella: kurseja myös kylillä	suunniteltujen kurssien määrä	908	1 000	792
	suunniteltujen etäkurssien määrä	13	15	20
	toimipaikkojen lukumäärä	120	120	105
	toteutuneet valtionosuuteen oikeuttavat tunnit	12 344	12 700	10 445
	toteutuneet myyntipalvelukurssien ja hanketoimintojen tunnit	518	700	622
Joustava kurssitarjonta ja monipuolinen opetus	tuntien määrä jaettuna kurssien määrällä (kurssien keskipituus)	17,5	16,0	17,0
	tuntiopettajien lukumäärä	126	120	100
Taiteen perusopetus	ryhmien/osallistujien määrä	6/79	6/65	6/67
Yhteistyö järjestöjen ja kuntien kanssa	yhteistyökurssien ja tapahtumien määrä	66	50	85
Kansalaisopiston tukemien esitysten katsojaluvut	harrastajateatterit	4 919	5 000	4 269
Talouden tunnusluvut	liikevaihto	1 234 399	1 076 457	1 280 733
	kurssimaksutuotot	213 895	175 000	222 641
	valtionosuus	558 143	562 187	596 104
	kuntien maksuosuudet	278 000	263 000	263 000
Hallinnon ja henkilöstön osallistaminen	osallistumisprosentti hallitus/kannatusyhdistys	90/66	90/60	93/50
	opettajien kokoontumisten määrä/osallistujien määrä	12/134	12/200	10/103
Viestintä ja vaikuttavuus	toteutuvien kurssien osuus kaikista kursseista	81 %	80 %	82 %
	somes seuraajat	5 244	4 500	5 395
	aktiiviset somekanavat	4	4	5
	kotisivujen kävijämäärä	16 834	16 000	21 186
	uutiskirjeen avausprosentti	36,7 %	40 %	34,1 %
Kehittämishankkeiden määrä		9	7	8

